

Beste natuurvrienden,

In april trekken we traditiegetrouw op daguitstap naar Noord-Frankrijk. Op een uur rijden van onze deur valt daar heel wat natuur te ontdekken die soms toch flink anders is dan wat we bij ons gewoon zijn. Dat het weer

deze keer wat tegenzat was jammer maar het was toch duidelijk dat beide locaties zeker een bezoekje waard zijn. Op **zondag 23 april** trokken maar liefst **22 onversaagde NVO-ers** de Franse grens over en wandelden daar door het moeras van **Clairmarais** en over de kalkheuvels van **Tournehem-sur-la-Hem**.

's Morgens hielden we het nog behoorlijk droog want die enkele spetters negeerden we gewoon. De oude turfwinningen van Clairmarais, of Klaarmares als je het in het Vlaams wil, zijn nu veranderd in grote waterplassen met moerassige stukken daartussenin. Automatisch trekt

zo'n biotoop heel wat vogels aan, zowel overwinterend als broedend. Een twee meter breed plankenpad brengt je na enkele kilometers bij een grote kijkhut van waaruit een gemengde broedkolonie te zien is. De combinatie Aalscholver-Koereiger-Kleine zilverreiger zorgde voor heel wat kijkplezier. Een extra Lepelaar maakte het plaatje af.

Opvallend waren zeker ook de vele zingende zang- en rietvogels die zich meestal niet lieten zien maar wel duidelijk van zich lieten horen. Tjiftjaf, Fitis, Zwartkop, Sprinkhaanzanger, Spotvogel... om er maar enkele te noemen. Veel van die soorten zijn trouwens nog maar net terug uit het (verre) Zuiden waar ze hebben overwinterd. Tja, die vogelgeluiden herkennen blijft wel een aparte kunst maar gewoon volhouden en na een aantal jaren zal je merken dat je toch al op heel wat geluiden de juiste soortnaam kunt plakken.

Alleen maar vogels dan in Clairmarais? Nee natuurlijk niet, we benoemden ook heel wat planten en waarempel hier en daar ook een insect. Het blijft wel erg opvallend hoe weinig insecten er dit voorjaar actief zijn. Een week warm weer zou daarin een grote verandering kunnen brengen (maar voorlopig blijft het weer wat

kwakkelen). En dat is hard nodig want straks zitten in alle nesten hongerige kuikens en die worden bij de kleinere vogelsoorten vooral grootgebracht met insecten.

Op de terugweg werden ook nog even de zeebenen van de NVO-ers getest. Mooi om zien hoe zelfs in de meest ernstige volwassene ook nog altijd een kind verborgen zit. De oversteek met de trekschuit (letterlijk) zorgde in ieder geval voor enige hilariteit (maar niet voor natte pakken).

In Frankrijk duidelijke afspraken maken met de

horeca blijft een pijnpuntje. Het was dan ook wat improviseren voor de lunch. Als je het positief bekijkt zorgde de korte middagpauze ervoor dat we in de namiddag minder lang in die harde stortbui moesten lopen. Zoals Johan Cruyff steeds zei: "Elk nadeel hep ze voordeel".

Na het verorberen der bokes en het aanbevolen bezoek aan het sanitair trokken we naar onze namiddagbestemming. De uitdrukking "licht avontuurlijk" kon trouwens, na de trekschuit, ook wel op de volgweg richting Tournehem geplakt worden (een camion-tegenligger had het nog spannender gemaakt).

De **Rouwvlieg** wordt ook wel Maartse vlieg genoemd en is gitzwart. Tijdens de vlucht vallen ze op omdat ze dan de poten recht naar beneden laten hangen. In deze copula (= paringshouding) zie je het verschil tussen het mannetje met de erg grote ogen en het vrouwtje met kleine ogen. Er zijn wel nog enkele sterk gelijkende vliegsoorten. (f: waarnemingen.be)

De voorbije jaren werd de herkennings-app Obsidentify steeds performanter. Zo kunnen we tijdens wandelingen ook (voor NVO) nieuwe plantensoorten benoemen, zelfs als ze niet in bloei staan. Voor het verslag kiezen we er dan wel voor om deze **Moesdistel** bloeiend weer te geven. (foto: waarnemingen.be)

Ondanks de soortnaam behoort de **Elzenvlieg** niet tot de vliegen maar tot de slijkvliegen die dus niet bij de Diptera zitten ingedeeld. Je ziet op deze foto trouwens erg lange antennes en die zal je bij de echte vliegen niet vinden. De Elzenvlieg wordt ook wel Gewone slijkvlieg genoemd. (foto: waarnemingen.be)

In moerassige omstandigheden zie je wel vaker de grote, warme gele bloemen van **Dotterbloem**, een plant die graag met z'n wortels in of dichtbij het water staat. De bloemen doen denken aan Boterbloem (spec.) en dat klopt want beide soorten behoren tot de ranonkelfamilie. (foto: waarnemingen.be)

Tja, die KaaBeeVeetjes uit elkaar houden op het zicht is echt wel heel moeilijk. Trouwens, deze **Cetti's zanger** te zien krijgen is ook al niet eenvoudig. Ze zitten vaak heel diep verborgen in een of andere struik. Maar hun luide explosieve zang is heel soortspecifiek dus zo kun je toch nog zeker zijn van je waarneming. (foto: waarnemingen.be)

En dan zijn er van die vogelsoorten die je helemaal in verwarring brengen omdat ze allerlei imitaties van andere soorten laten horen. Daar is de **Spotvogel** een mooi voorbeeld van. Maar tussen al die imitaties door laat hij af en toe het geluid van een ingeknepen badeendje horen... je weet wel : "pweep-pweep-pweep" (foto: waarnemingen.be)

Vreemde vormen op planten, die niet de vruchten kunnen zijn, moeten we ongetwijfeld in de afdeling van de gallen zoeken. Zo vind je op oude stengels van Akkerdistel de gallen van de **Akkerdistelgalboorvlieg**. Aan de gaatjes kun je merken dat de larven al zijn verpopt. Na het uitsluipen vreten ze zich als volwassen insect een weg naar buiten. (foto: waarnemingen.be)

Soortnamen van galvormende organismen zijn vaak omschrijvend. De soort die deze verdikkingen veroorzaakt in de stengels van Riet werd voorzien van de fraaie soortnaam **Grote rietsigaargalhalmvlieg**. Maar omdat dit (zeker voor Westvlamingen) nogal een tongbreker is wordt nu ook wel de kortere naam Sigaargalvlieg gebruikt. (foto: waarnemingen.be)

Er zijn vogelsoorten die met hun geluid net op de grens van je gehoor zitten, zeker als je wat ouder bent. Het lang aangehouden "ratelende wekker-geluid" van deze **Sprinkhaanzanger** is daar een mooi voorbeeld van. Veel rietvogels verblijven in de winter in het (verre) Zuiden en laten hun terugkomst nu duidelijk horen. (foto: waarnemingen.be)

Zoals voorspeld werd zijn er heel wat soorten die het moeilijk hebben met de klimaatopwarming. Maar er zijn uitzonderingen, soorten die hun verspreidingsgebied net sterk uitbreiden. Zoals deze **Koereiger** die vroeger een typische soort was voor o.a. het zuiden van Frankrijk maar waarvan nu ook bij ons steeds meer succesvolle broedgevallen worden genoteerd. (f: naturepl.com)

Zegges lijken sterk op grassen maar hebben driehoekige stengels. Wie er oog voor heeft merkt dat ook deze eerder onopvallende planten heel mooi bloeien. De verschillende soorten zegges zijn niet eenvoudig te benoemen maar in of dichtbij het water gaat het toch meestal om **Oeverzegge**. (foto: waarnemingen.be)

De vruchten van bomen kennen we wel maar vaak letten we niet zo op hun soms toch wel bijzondere bloeivormen. Bij esdoornsoorten zijn de bloemetjes geelgroen en daardoor vallen ze nog minder op. Deze zijn van de **Veldesdoorn** die ook ook wel Spaanse aak wordt genoemd. (foto: waarnemingen.be)

Na onze nogal hobbelige transfer bereikten we onze namiddagbestemming: Tournehem-sur-la-Hem. Het gebeurt niet zo vaak dat tijdens onze wandelingen ook de landschappen een belangrijk aandachtspunt zijn.

Maar boven op de hoogste kalkheuvel van de streek was het uitzicht schitterend. Zeker een locatie om met mooi weer opnieuw te bezoeken. Er werd trouwens ook wat uit het historische vaatje getapt want (de ruïne van) de kapel die boven op de heuvel staat heeft een geschiedenis die teruggaat tot de vroege vijftiende eeuw. Lang daarvoor al zou het een verzamelplaats geweest zijn voor Keltische druïden. Nee, we hadden de wichelroede niet bij maar ongetwijfeld lopen hier heel wat energielijnen door de grond.

Een extra reden om deze locatie te bezoeken zijn de wilde orchideeën die je er kunt vinden. Door het late voorjaar zat onze timing wel wat verkeerd en we kregen dus vooral bladrozetten te zien. Op het eindpunt van de wandeling stonden wel tientallen Purperorchissen en die stonden (bijna) in bloei. Dus wie half mei de wandeling herhaalt zal heel wat fraais te zien krijgen.

Ondanks het slechte weer (de foto's op deze pagina werden enkele dagen vroeger gemaakt) konden we toch ook nog wat leuke vogelwaarnemingen

noteren. De Torenvalk die een bid-jacht succesvol afrondde en vooral de Nachtegaal die heel dichtbij zijn melodietjes liet horen deden de regen even vergeten. In totaal schreven we tijdens deze daguitstap maar liefst 13 soorten op die we met NVO nog nooit hadden benoemd. Daar zit natuurlijk vooral de bijzondere ondergrond van de streek voor veel tussen.

De laatste 20 minuten viel ons een echte rotbui op de nek, het leek wel wat op een douche nemen. Zo was zo goed als iedereen doornat toen we terug op de parking arriveerden. Daarom werd besloten om geen nabespreking te houden en zo vlug mogelijk naar de warme haardstede terug te keren. De kans dat het plaatselijke café met dat slechte weer gewoon dicht zou zijn, was in ieder geval ook zeer groot. Een volgende keer een dubbele nabespreking dan maar.

Metten is weten... en daarbij tellen we elk kalenderjaar opnieuw de soorten die we te zien krijgen en met zekerheid kunnen benoemen. Na acht (dubbele) activiteiten in 2023 noteerden we reeds **310 verschillende soorten**. Sedert de NVO-start begin 2017 zijn dat al **1197 soorten** geworden, tijdens deze activiteit hebben we dus maar liefst 13 nieuwe soorten toegevoegd. Daarvan werden tot nu toe zo'n **1077 verschillende soorten** met foto en wat uitleg in de verslagjes

besproken. Je kunt alles nog eens bekijken en nalezen in samenvattende excel-bestanden via deze link : <https://nvosite.com/bestanden/> . Je kunt op onze site ook alle vorige verslagjes vinden en eventueel downloaden : <https://nvosite.com/archief/>

Natuurwaarnemingen zijn soms vluchtig en vervagen meestal weer snel. Gelukkig zorgen onze hoffotografen heel vaak voor mooie foto's. Door het grijze weer iets minder foto's deze keer maar toch nog voldoende voor 8 extra fotopagina's met dank aan Nancy, Anita, Carine W. (ook wel "de vettige" genoemd), Min en Natacha. En aan Marijke voor het bijhouden van het soortenlijstje (ondanks het vele gespetter).

Ook al herkennen we (dankzij Obsidentify) een plant als er enkel bladeren te zien zijn dan nog tonen we de soort in het verslag graag bloeiend. Dit **Beemd-kroon** zou je kunnen verwarren met Duifkruid maar bij die soort zien de bladeren er toch weer wat anders uit. (foto: waarnemingen.be)

De donkere vlekken op de bladeren van deze soort bezorgen hem zijn naam: **Gevlekte aronskelk**. Deze soort is in tegenstelling tot de Italiaanse aronskelk wel inheems. Alle aronskelken hebben deze vreemde manier van bloeien, een groot schutblad omhult een centrale bloeikolf. (foto: waarnemingen.be)

Petje af voor deze foto die een koppeltje **Zwartkop** heel mooi in beeld brengt. Trouwens, over petjes gesproken, die is bij het mannetje zwart en bij het vrouwtje bruin. Zwartkoppen overwinteren in het zuiden maar er blijken toch steeds meer vogels hun kans te wagen door hier te overwinteren en zo twee verre vluchten uit te sparen. (foto: oiseaux.net)

We stonden een tijdje te kijken naar een jagende **Torenvalk**... hoog boven het veld ter plaatse biddend... een flink stuk zakken en weer even blijven bidden... dan toeslaan... en uiteindelijk wegvliegen met de prooi in de poten. Aan de grootte te zien ongetwijfeld een woelmuis die te herkennen is aan de korte staart. (foto: vogelbescherming.nl)

Het is altijd leuk als we een soort ontdekken die we met NVO nog niet hadden gezien. Maar het wordt al wat zoeken nu en vaak gaat het dan over soorten die niet opvallend zijn of onopvallend bloeien. Dit **Bosbingelkruid** bijvoorbeeld staat in volle bloei al zou je dat niet meteen denken. (foto: waarnemingen.be)

Alhoewel de biezzen niet in dezelfde familie zitten als de zeggen lijkt de bloei van deze **Gewone veldbies** sterk op die van de Oeverzegge die we hogerop in dit verslag hebben besproken. Verwarrend hoor die grassen, biezzen, russen, zeggen, cypergrassen... moeilijke materie en dus voer voor specialisten. (foto: waarnemingen.be)

De bladrozetten van orchideeën zijn meestal wel goed herkenbaar tussen de andere planten in. Ze vormen meestal maar enkele stevige, parallelnervige bladeren. Om de soort te kunnen benoemen heb je meestal wel de bloemen nodig. In de bosrand vonden we een aantal rozetten van de **Grote keverorchis** met hier en daar toch het begin van bloei. (foto: waarnemingen.be)

De kalkrijke ondergrond in de omgeving van Tournehem-sur-la-Hem zorgt voor planten die je bij ons nooit kunt te zien krijgen en daar hoort deze **Purperorchis** zeker bij. Door het frisse en nogal grijze voorjaar was de bloei helaas nog maar net begonnen en we kregen ze dus niet te zien zoals op deze foto. (foto: waarnemingen.be)

Ja hoera... we kunnen nog eens een nieuwe vogelsoort toevoegen aan onze NVO-lijst. In een bosje zat een **Nachtegaal** vrolijk te zingen (met veel fantasie hoor je daarin gejodel). We kregen de zanger niet te zien maar als dat wel was gelukt dan was ongetwijfeld de roodbruine kleur het meest opvallende kenmerk. (foto: waarnemingen.be)

Deze nogal kleine slak gaat door het leven met een lange soortnaam: **Geruite rondmondhoren** (zeg dat maar eens 10 keer snel na elkaar). Op de foto zie je ook heel duidelijk het operculum, een soort afdekplaatje waarmee sommige slakkensoorten hun "voordeur" kunnen afsluiten. Het helpt ook prima tegen te sterke uitdroging. (foto: waarnemingen.be)

Ook in onze streek was de **Jeneverbes** vroeger een algemene plant maar de soort is sterk teruggedrongen. Waarschijnlijk omdat de plant als weinig nuttig of nauwelijks bruikbaar werd beschouwd. Op de kalkheuvels stonden er veel flinke struiken en ze droegen ook heel wat bessen. (foto: waarnemingen.be)

Smaak verschilt van mens tot mens en het waarnemen van kleuren blijkt ook. Want hoe je ook je best doet bij het bekijken van dit (zeldzame) **Blauw walstro** je kunt toch moeilijk zeggen dat deze bloemetjes blauw zijn. Na enig overleg werd er door de groep gekozen voor mauve. We zullen dit voorstel doorgeven aan de hogere instanties. (foto: waarnemingen.be)

Deze activiteit gemist??? Geen probleem!!!

Er staat al een nieuwe activiteit op het programma want op **zondag 07 mei** wandelen we door een biodivers stukje Oostendse natuur : het **Stadsrandbos**. En nu maar hopen dat de twijfelende lente eindelijk toch volledig wil doorbreken.

De mail met de info over deze activiteit valt op maandag 01 mei in je mailbox.

Meer info over de eerstvolgende activiteiten vind je hieronder.

Vriendelijke groeten en tot binnenkort

Jan Vanhoutte

Wandelingen in de nabije toekomst :

Sinds begin 2017 organiseert **NVO** elke maand 2 natuuractiviteiten.

NVO staat voor **NatuurVerkenners Oostende** en verenigt op een vrijblijvende manier mensen die samen van natuur willen genieten.

De 2^e zondag van elke maand verkennen we een stukje Oostendse natuur. De 4^e zondag van elke maand zoeken we het, carpool-gewijs, wat verderop. Op deze manier bezoeken we, over 3 jaar gespreid, **meer dan 60 verschillende locaties**.

ALLE activiteiten zijn steeds gratis en iedereen is welkom.

Na elke activiteit wordt een verslagje doorgemailed naar alle deelnemers.

Enkele dagen voor de volgende activiteit wordt een klein info-mailtje verstuurd.

Er werd ook een site opgestart waarop alle verslagjes en wat extra info over NVO terug te vinden zijn.

<https://nvosite.com/>

Volgende NVO-activiteiten (steeds keuze tussen ochtend- en namiddagwandeling) :

- **zondag 07 mei** : volop lente (dat hopen we toch) in het Oostendse **Stadsrandbos**
Start : 09u00 en 14u00 aan de Kinderboerderij / Stuiverstraat 599 / Oostende
- **zondag 28 mei** : daguitstap Oostkust : **Zwinbosjes** Knokke en **Fonteintjes** Blankenberge
Start : 08u30 op de carpoolparking tegenover het kerkhof / Stuiverstraat 424 / Oostende
- **zaterdag 10 en zondag 11 juni** : fauna en flora in de **Mercatordokken**
omdat er op de pontons weinig plaats is zijn er deze keer 4 wandelingen met elk max. 12 deelnemers
Start : 09u00 en 14u00 op het Stationsplein bij de beeldengroep "Vissersvrouwen" / Oostende
- **zondag 25 juni** : fauna en flora in de **Zandpanne** in **De Haan**
Start : 08u30 op de carpoolparking tegenover het kerkhof / Stuiverstraat 424 / Oostende
- **zondag 09 juli** : insecten en andere boeiende natuur in het **domein Raversijde**
Start : 09u00 en 14u00 aan de kapel St-Rafaël / Duinenweg 87 / Oostende
- **zondag 30 juli** : opzoek naar bijzondere libellen in de **Gulke Putten** in **Wingene**
Start : 08u30 op de carpoolparking tegenover het kerkhof / Stuiverstraat 424 / Oostende

Weer of geen weer, er wordt **altijd** op de voorziene plaats en (stipt) op het voorziene uur gestart

Wie deze mails liever niet meer ontvangt kan zich uit de bestemmelingenlijst laten schrappen door een klein mailtje terug te sturen.

Je kunt me steeds bereiken via mail op jan.vanhoutte65@gmail.com

(ook opmerkingen, vragen, verbeteringen, voorstellen... zijn steeds meer dan welkom via mail)

foto : NaCo

foto : NaCo

foto : NaCo

foto : NaCo

foto : NaCo

foto : MiVa

'smorgens
trokken we nog
welgemutst (wie
geen muts bij had
droeg wat
anders) en
relatief droog
door de natuur.
Vreemd dat deze
gebieden bij ons
niet erg bekend
zijn alhoewel ze
dichterbij liggen
dan bijvoorbeeld
de Antwerpse
haven of de
Kempen.

foto : CaWa

foto : AnQui

foto : MiVa

foto : NaCo

foto : NaCo

Ook van de planten deze keer
relatief weinig foto's;
Linksboven beginnend en met
de klok mee :
- **Dotterbloem**
- een **kamperfoelie**-soort
- de bloeistengels van
Purperorchis kwamen nog maar
net piepen.
- in het grasveld bij de kapel ook
wel wat rozetten, wellicht van
Bijenorchis
- het frisse groen van
Bosbingelkruid.

foto : AnQui

foto : NaGy

Horen jullie wat ik hoor?
 Het geluid van een
 Renault Megane die van
 tweede naar derde
 versnelling schakelt...
 dat zal dan wel de
 zeldzame Neusfluiters
 zijn (*Nasus flutensis*).

foto : NaCo

foto : NaCo

Handjes op je hoofdje... maar vooral handjes in je zij...

foto : NaCo

Wist je dat de gids voor hij
 begon met NVO nog volledig
 zwart van haar was?

Het valt te betwijfelen
 of je als gids altijd de
 aandacht van de
 volledige groep kunt
 vasthouden.

foto : NaGy

Van boven...

foto : NaGy

... naar onder...

foto : NaGy

... van links naar re-chts...

foto : AnQui

foto : NaGy

foto : AnQui

foto : NaGy

foto : AnQui

foto : NaCo

foto : NaCo

Je hebt zo van die natuurgebieden waar kosten noch moeite worden gespaard. Een bezoekerscentrum, sanitair dat proper is en altijd open, kilometerslange vlonderpaden, mooie en goed onderhouden infoborden... het maakt deze locatie extra uitnodigend om er een lange wandeling te plannen.

foto : AnQui

foto : NaGy

foto : NaGy

foto : NaCo

foto : NaCo

foto : CaWa

Schipper mag ik overvaren, ja of neen?
En hoe zat dat nu ook weer precies met die
kool, die wolf en die geit? Iemand probeerde
het duidelijk te maken met een praktijk-
voorbeeld. Daarna was het in ieder geval
helemaal duidelijk hoe het met die geit zat.
(kool en wolf doen we dan een volgende keer)

foto : NaCo

foto : MiVa

Het grijze weer maakte het de
fotografen knap lastig en daarom zo
goed als geen foto's van dieren. Maar
dit zijn er toch enkele die vanuit de
kijkhut werden gemaakt.

foto : MiVa

Langs smalle wegen richting Tournehem-sur-la-hem. Het slechte weer leverde dramatische beelden op, maar ook kalkpaden die veranderden in melkbeekjes. Zo kan een mens weer eens testen hoe waterdicht z'n jas en z'n schoenen in feite wel zijn (bleek in mijn geval "licht" tegen te vallen).

foto : NaCo

foto : NaGy

foto : NaGy

foto : AnQui

foto : AnQui

Start op de parking, trapjes op, kalkpad volgen en zo naar de oude kapel. Na een stuk GR links het bos in tot aan de orchideeënberm.

foto : CaWa